
SATANISKE CASH

HISTORIEN OM VERDIBANKEN OG VALUTAPYRAMIDEN

Av Knut Gjernes og Gøran Skaalmo
DAGENS NÆRINGSLIV

Dagens Næringsliv, Postboks 1182 Sentrum, 0107 OSLO,
Sentralbord: 22 00 10 00, Telefaks: 22 00 13 50

Innhold

1.	Innledning.....	4
2.	Når og hvordan kom arbeidet i gang, hva var ideen som startet det hele?	4
3.	Hva var den sentrale problemstilling ved starten av prosjektet?	5
4.	Ble problemstillingen endret underveis, i så fall hvorfor og hvordan?	6
5.	Hva er nytt i saken	6
5.1	Ponzi-svindel.....	6
5.2	Kristen grådighet.	7
5.3	Pastorens fortid.	7
5.4	Tok fra de kristne - ga til seg selv	7
5.5	Skjult eierskap i Verdibanken.	7
5.6	Maktmisbruk.	7
6.	Arbeidet og metode	7
6.1	Innhenting av informasjon/researchfasene	8
6.2	Arbeidet for å avdekke valutapyramiden.....	10
6.2.1	Kartlegging av Carat Financial Group	10
6.2.2	Kartlegging av investorer.....	10
6.2.3	Bearbeiding av personkilder	11
6.2.4	Analysere hvordan pyramiden fungerte	12
6.2.5	Fastslå at det er et ponzi-spill.....	14
6.2.6	Sammenligne med kjente valutainvestorer	17
6.2.7	Sjekk av Carats opplysninger om forvaltere i utlandet	18
6.3	Arbeidet for å avdekke Verdibankens business	19
6.3.1	De kristne kundene og tidligere valutaspekulasjon	19
6.3.2	Verdibankens investering i Carat.....	21
6.3.3	Forholdet til Forretningsbankloven.....	22
6.3.4	Analyse av eierforholdene i banken	23
6.3.5	Identifisere av Arne Lunds roller	25
6.3.6	Gudfaren trer frem	29
6.3.7	De gladkristnes koalisjon	30
6.3.8	Lånekarusellen I.....	30
6.3.9	Lånekarusellen II.....	32

6.3.10	Pengestrømanalyse	33
7	Etterspill.....	34
8	Spesielle erfaringer.....	35
8.1	Lukket miljø	35
8.2	De ti bud	35
8.3	Gudstro og fellesskap	36
8.4	Granskingen/ Kildejakt	37
8.5	Tidligere kritikk av banken.....	38
8.6	PFU-klage.....	38
8.7	Finanstilsynets rapport.....	38
9.	Publiserte saker	39

1. Innledning

I denne rapporten beskriver vi hvordan vi gjennom to dokumentarer og en rekke nyhetsartikler har vist frem et lukket kristent miljøes bakside: Grådigheten. Arbeidet pågikk store deler av høsten 2012 og vi fortsatte med nyhetsoppfølging på nyåret 2013.

”De som vil bli rike, faller i fristelse og snare og mange dårlige og skadelige lyster, som senker menneskene ned i undergang og fortapelse”. Mannen på den andre siden av bordet var personlig kristen og hadde akkurat sitert bibelen. Det var helt i begynnelsen av vårt arbeid. Det var under denne samtalen vi skjønnte at vi pirket borti en problemstilling og et tema som vi ikke hadde lest så mye om før. Nemlig grådighet med guds velsignelse.

Når vi kikket nærmere i bibelen så vi også at Jesus hadde sagt at «Det er lettere for en kamel å komme gjennom et nåløye enn for en rik å komme inn i Guds rike.» Disse ordene virket ikke å affisere verken våre kilder i det kristne miljøet eller de vi hadde tenkt å skrive om. Utenfor søndagsgudstjenesten på Oslo Kristne Senter sto Jaguarene, BMWene og Mercedesen på rad og rekke. Dette er en side ved Norge som ikke så ofte blir beskrevet.

I denne rapporten vil vi beskrive hvordan vårt arbeid startet med å avsløre en finanssvindel med kristne deltakere, men som til slutt endte dypt inn i de mørke krokene hos frikirkemenighetene i Norge. Vi møtte et kristent miljø og nettverk som beskrev journalister som satans sendebud, og som var mer lukket enn noe annet miljø vi har vært borti. Å bryte De Ti Budene viste seg heller ikke å være noe problem.

2. Når og hvordan kom arbeidet i gang, hva var ideen som startet det hele?

I påskeferien 2012 fikk vi en telefon fra en kilde vi hadde hatt i mange år. Han hadde en venn som hadde et problem: Vennen hadde investert sparepengene sine i et selskap som forvaltet penger for klienter. Nå hadde vennen forsøkt å ta ut pengene sine for å bruke dem på noe annet. Det viste seg å ikke være så lett. Vår kilde og hans venn håpet at ved å få en artikkel i avisen ville det bli lettere å få tilbake pengene.

Vi ba kilden om å sende oss en e-post med litt mer informasjon. Noe han gjorde. Der skriver han at selskapet som forvalter pengene har drevet med valutahandler og har hatt en avkastning på seks prosent i måneden, i mange måneder på rad. Dette hørt ut rart. Nesten for godt til å være sant. Alle vet jo at finansmarkedet har gått både opp og ned.

Han fortalte at ”vennen”, som er personlig kristen, syntes situasjonen var ubehagelig. Blant annet nettopp fordi han var kristen. Dette stusset og funderte vi litt på, uten å finne noe svar.

Av flere grunner ble saken liggende. Selv om det var flere ting vi syntes virket rart. Etter sommerferien ringte kilden igjen. ”Vennen” hans hadde fortsatt ikke fått tilbake pengene sine.

Vi bestemte oss for å undersøke litt. Ikke nødvendigvis for å lage en dokumentar, men kanskje mest på grunn av ren nysgjerrighet. En ting var jo at "den lille mannen i gata" ikke fikk tilbake pengene sine fra en finanshai. Dårlig gjort. Men vel så nysgjerrige var vi på hvordan det var mulig å få til en avkastning på seks prosent måned etter måned.

Vi var også litt spent på å høre om hvorfor en personlige kristen valgte å bruke sparepengene sine på valutahandler. Det var altså mange ting vi ikke forsto, noe som er et bra utgangspunkt for et graveprosjekt.

3. Hva var den sentrale problemstilling ved starten av prosjektet?

Etter ganske kort tenkte vi at det kunne være snakk om en såkalt finansiell pyramide vi her stod ovenfor. Denne gangen en valutapyramide.

Internasjonalt blir det ofte omtalt som "Ponzi-svindel", oppkalt etter den italienske finansmannen Charles Ponzi. Svindelen er bygget på at deltakere skyter inn penger, som angivelig skal investeres.

Men tilførselen av kapital skjer utelukkende eller i hovedsak ved verving av flere deltakere eller at de eksisterende deltakerne betaler inn mer penger. Meldinger om gevinster er forfalsket. Pengene blir aldri investert i noe, men brukt til andre ting. Investorer som vil ut, blir betalt ut med andres penger.

En slik svindelpyramide vil på et eller annet tidspunkt sprekke og avslørt. I Norge er den mest kjente finanspyramiden kanskje TA Invest, mens i utlandet har de fleste hørt om Madoff-saken. Felles for disse pyramidene er at svindelen faller sammen av seg selv eller av at investorene som føler seg lurt går til politiet.

Utbetaling av gevinster til deltakere er en viktig del av opplegget, fordi det sprer informasjon om at dette er bra saker, og det inspirerer deltakerne til å reinvestere gevinsten. Underveis, når en pyramide er i full virksomhet, er derfor alle fornøyde. Alle deltakerne tror de tjener penger.

Og nettopp dette var den sentrale problemstillingen i begynnelsen: Hvordan skulle vi eventuelt avdekke en valutapyramide før den har kollapset? Lovnadene om seks prosent avkastning i måneden ville jo få deltakerne til å smile fra morgen til kveld.

Vi stod nå ovenfor et metodisk interessant problem: for når ingen vet at de har tapt penger, er det ingen som har dokumentasjon på at noe er galt - og da er absolutt ingen interessert i begynne å sitte urolig i kanoen. Ingen vil risikere at de ikke får pengene sine tilbake.

Det skaper et interessefellesskap mellom svindleren og offeret som er vanskelig å trenge inn i. Hvordan skal man dokumentere noe som "ikke har skjedd"?

Men aller først måtte vi bli helt sikre på at det faktisk var en valutapyramide. For å dokumentere at selskapet faktisk var en pyramide måtte vi ha dokumentasjon på flere ting:

- At selskapet hadde investorer.
- At disse ble forevist en avkastning som ikke var reell.
- At pengene var tapt eller brukt på andre ting.
- At investorene ble lurt ved hjelp av falsk eller villedende informasjon.

Dette dannet utgangspunktet for hvordan vi arbeidet videre.

4. Ble problemstillingen endret underveis, i så fall hvorfor og hvordan?

Utgangspunktet for dette arbeidet var som sagt å finne ut om vi sto ovenfor en Ponzi-svindelse, og i så fall dokumentere dette. Dette omtalte vi i vår dokumentar "Sataniske cash" lørdag 24. november 2012. Men ganske tidlig så vi at dette var snakk om mye mer. Flere vinklinger og spor som pekte i forskjellige retninger.

Tidlig i arbeidet med valutapyramiden ble det klart at flere personer som var involvert hadde en nær tilknytning til den kristne forretningsbanken Verdibanken og frikirken Oslo Kristne Senter. Hadde dette lukkede kristne miljøet virkelig noe med en Ponzi-svindelse å gjøre, i så fall ville det være oppsiktsvekkende. Dette sporet ble inkludert i vår første dokumentar.

Ny problemstilling 1: Hva var bankens forhold til Ponzi-svindelen?

Mens vi jobbet med å se på Verdibanken og OKS' rolle i Ponzi-svindelen dukket det opp nye interessante spor. Da vi kartla alle sentrale personer i banken og menigheten og deres arbeid med å etablere Verdibanken i 2003 fant vi opplysninger vi reagerte på. Oslo Kristne Senter og Levende Ord hadde utredet hvor mye sparepenger de kristne i Norge hadde. Vi så at noen sentrale navn gikk igjen både på kundesiden, men også som eier og i styre av banken. En av dem var en tidligere straffedømt pastor. Dette syntes vi var oppsiktsvekkende og ble vår andre dokumentar "Pastoren" lørdag 8. desember 2012.

Ny problemstilling 2: Hadde de startet banken for å få tak i sparepengene til de kristne til eget bruk? I så fall måtte vi vise og dokumentere hvordan brukte banken til å finansiere egne prosjekter.

Etter hvert ble businessen rundt Verdibanken mer og mer sentralt i vårt arbeid. Bankens skulle være en etisk, kristen bank, med et veldedig formål. Vi fant fiffige transaksjoner, mistenkelige strålselskapet og skjulte fortider. Det er strenge regler for hvem som får drive bank i Norge. Vi begynte å lure på om hele banken ble drevet på falske premisser. Denne problemstillingen ble også sentral i vår andre dokumentar.

Ny problemstilling 3: Hvem var det egentlig som styrte banken? Ble Verdibanken drevet i strid med norsk lovverk?

5. Hva er nytt i saken

5.1 Ponzi-svindelse.

Vi avslørte en ny norsk Ponzi-svindelse basert på valutahandel drevet av Nils-Johan Pedersen og selskapet Carat. Han hadde blitt betrodd 40 millioner kroner fra 80 personer for å handle i valutamarkedet. Disse skulle ha vokst til 100 millioner kroner, men ingen vet hvor pengene er blitt av. (Se dokumentar 24. november 2012)

5.2 Kristen grådighet.

Vi viste frem hvordan den kristne Verdibanken, samt en rekke sentrale personer knyttet til banken og frimenigheten Oslo Kristne Senter hadde spekulert sparepengene sine i en valutasvindel i jakten på rikdom. Vi kunne også dokumentere at dette ikke var første gangen. Gjennom selskapene Klubb Abraham og Currency Invest hadde personer knyttet til dette kristne miljøet spekulert hardt også tidligere. (Se dokumentar 24. november 2012)

5.3 Pastorens fortid.

Ved å grave dypt i fortiden fant vi ut hvorfor pastor Arne Lund fra Sarpsborg prøvde å holde seg under radaren. Tilsynelatende hadde han ikke så mye med Verdibanken å gjøre, men i virkeligheten har han helt siden oppstarten i 2013 vært en av bankens mest sentrale personer. En fengselsdom for bruk av falske bankgarantier var ikke forenlig med å drive forretningsbank. (Se dokumentar 24. november 2012 og dokumentar 8. desember 2012)

5.4 Tok fra de kristne - ga til seg selv

Basert på vakre ord ble Verdibanken etablert ved hjelp av sparepengene fra kristne fra hele landet. De sa de skulle drive en forretningsbank bygget på kristne verdier, på etikk og samfunnsansvar. Deler av overskuddet skulle hjelpe de som var mindre heldige, gjennom Verdifondet.

Gjennom våre to dokumentarer viste vi at virkeligheten var en annen. Banken ga store lån til Verdibankens eiere og nøkkelpersoner for at de skulle få realisert sine mange – til dels tvilsomme – tvilsomme forretningsprosjekter. (Se dokumentar 8. desember 2012)

5.5 Skjult eierskap i Verdibanken.

Vi kunne dokumentere at både Oslo Kristne Senter og den straffedømte pastoren Arne Lund, har kontrollert en større andel av Verdibanken enn eierbegrensningen på ti prosent for finansinstitusjoner. Gjennom lån, stråmenn og fiffige transaksjoner kontrollerte de i skjul en større andel av Verdibanken enn det kunne se ut som på papiret. (Se dokumentar 8. desember 2012)

5.6 Maktmisbruk.

Gjennom sine verv i de store frimenighetene og Verdibanken hadde noen få personer bygget seg store personlige maktposisjoner i de kristne miljøene. I våre to dokumentarer viste vi hvordan de brukte denne makten til å skaffe seg fordeler i banken og til å verve menighetsmedlemmer til valutapyramiden, noe som de selv ville profitere på. (Se dokumentar 24. november 2012 og dokumentar 8. desember 2012)

6. Arbeidet og metode

Moderne undersøkende journalistikk består ofte av å kombinere mange metoder. De finansielle transaksjonene og strukturene er kompliserte og mulighetene for å omgå regler og for å holde seg under radaren er også velutviklede. Vi vil her fortelle nærmere om de viktigste arbeidsmetodene vi brukte, som førte frem til våre to dokumentarer. Bruken av muntlige og skriftlige kilder og metoder for å dokumentere våre teorier går hånd i hånd.

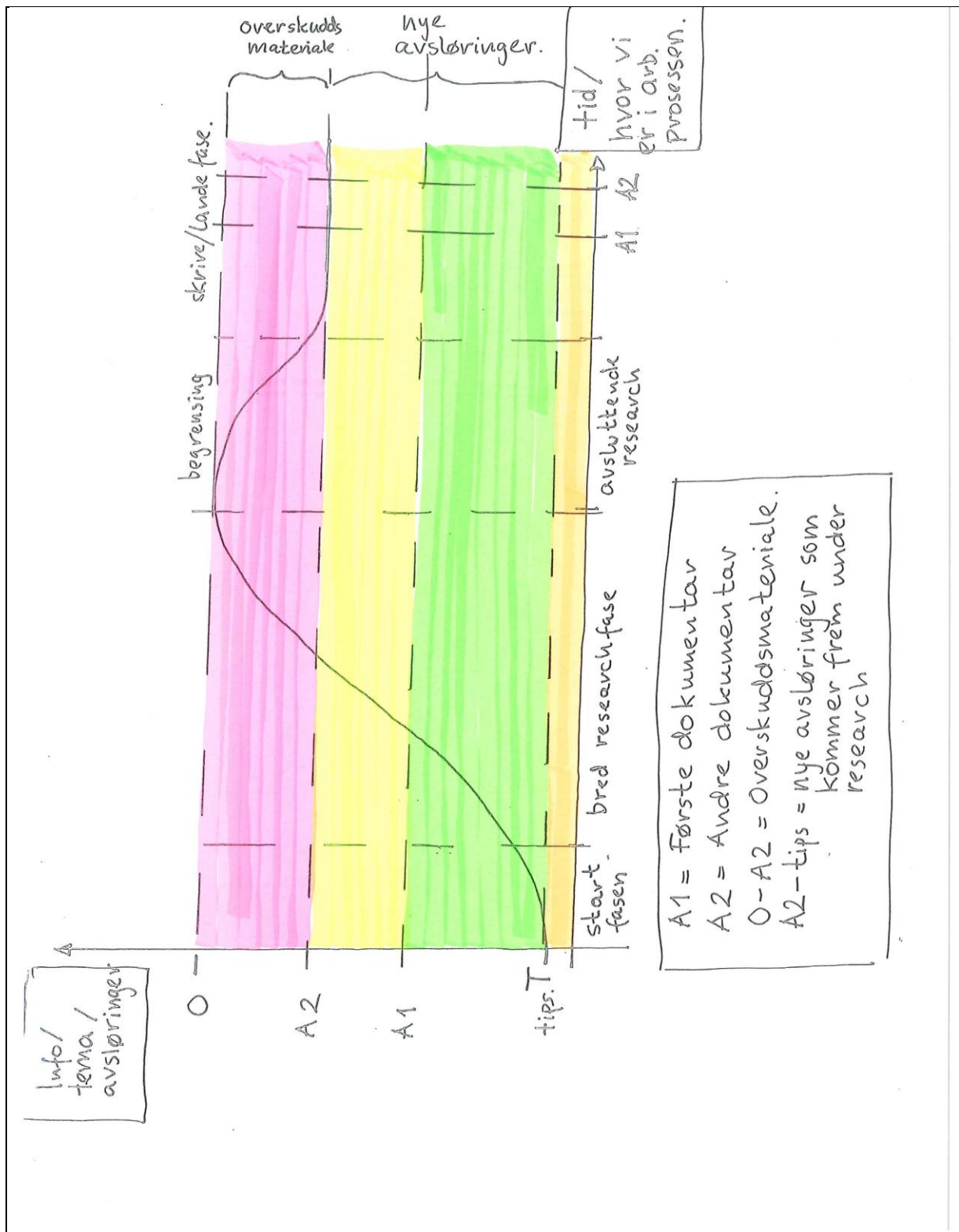
Arbeidet med de to dokumentarene foregikk parallelt og hvordan dette skulle se ut på trykk var ikke et tema i research-perioden.

6.1 Innhenting av informasjon/researchfasene

I løpet av flere måneders jobbing er det et enormt stort omfang av informasjon vi måtte håndtere i denne saken. I diagrammet under har vi prøvd å vise frem hvordan tilfanget av informasjon og avsløringer strekker seg over tid. Og hvordan mengden av informasjon kan settes inn i et større perspektiv.

Vi startet med et utgangspunkt/tips som var forholdsvis snevert. Deretter jobbet vi i en lang periode ganske bredt. Dette er viktig fordi det viser seg ofte å være mer i en sak enn man først tror. Det visste vi av erfaring. I denne perioden var det mye ny og spennende informasjon som tilkom oss. Det var i denne fasen vi så at vi satt på nok informasjon til to selvstendige dokumentarer og ikke bare en. På ett tidspunkt tok vi en beslutning om hva som skulle bli vinklingene i de to dokumentarene.

I neste fase måtte vi prøve å begrense omfanget og holde et tydelig fokus på det vi mente var viktigst. Etter et slikt langt løp som vi holdt på med her, satt vi igjen med mye overskuddsmateriale (rosa i diagrammet). Dette materiale har vi tatt vare på og kanskje kan det bli en sak en gang i fremtiden.



6.2 Arbeidet for å avdekke valutapyramiden

6.2.1 Kartlegging av Carat Financial Group

Med bakgrunn i utgangspunktet for hvorfor vi begynte å se på dette, var det naturlige startpunktet selskapsdata for selskapet Carat Financial Group. Det lot seg rimelig raskt slå fast at alt ikke var som det skulle i selskapet. Dette er et utdrag fra revisorrapporten, som ingen vanligvis leser:

Grunnlag for konklusjon om at vi ikke kan uttale oss om årsregnskapet

Carat Financial Group AS låner penger som på vegne av långiverne skal benyttes til valutahandel. Vi har ikke kunnet innhente tilstrekkelige revisjonsbevis for med stor nok sikkerhet å bekrefte virkelig verdi og avkastning på valutainvestering som står oppført i selskapets balanse under posten "Andre finansielle instrumenter" med kr. 27.845.407. Vi har på grunn av dette heller ikke vært i stand til å bekrefte gjelden til långiverne på kr 27.845.407, da gjelden avhenger av avkastningen på investeringen. Gjelden til långiverne er en del av posten "Anne kortsiktig gjeld". Vi har heller ikke vært i stand til å innhente tilstrekkelig revisjonsbevis for at bokførte inntekter er riktig.

Denne revisorrapporten brukte vi aktivt overfor kilder (se pkt 5.1.2) for å få dem til å åpne seg om hvilken kunnskap de hadde om Carat og valutainvesteringene.

Rolleoversikter viste at Nils Johan Pedersen var involvert i flere selskaper. Analyse av regnskapene viste at flere av disse selskapene var involvert i valutatradingen. Dette er utdrag fra regnskapet til selskapet Forex Feeder:

Fordring på Carat Properties kr 32 000, er et kortsiktig lån for investering i valuta der Forex Feeder AS er sikret minimum fordringens opprinnelige sum på kr 32 000 ved tilbakebetaling.

Fordring på Carat Financial Group AS kr 875 000 er lån til Carat Financial Group AS for investering i valuta på vegne av eksterne långivere. Forex Feeder er sikret minimum 875 000 kr ved tilbakebetaling.

Kortsiktig gjeld pålydende kr 875 000 er lån ytt av eksterne for investering i valuta. De eksterne långiverne er sikret minimum 875 000 ved tilbakebetaling.

Det ble da viktig å skaffe informasjon fra investorer om hva de hadde blitt fortalt, og hvordan de ble informert om investeringene.

6.2.2 Kartlegging av investorer

Fra en av de tidlige kildene fikk vi tilgang på noen navn på investorer. Disse navnene brukte vi til å kartlegge deres nettverk, som vi kunne anta inneholdt andre investorer. Investeringene i pyramiden skjedde gjerne ved at investorene introduserte hverandre for muligheten.

En av personene som hadde investert hos Pedersen, var byggmesteren John Kristianslund. Kristianslund er en profilert person i kristenkreiser i Østfold og bandmedlem i Oslo Kristne Senter. Ved hjelp av rollesøk og gjennomgang av hans nettverk, fant vi at han var involvert i en rekke eiendomsprosjekter sammen med andre kristenpersonligheter. Blant andre:

- Kjartan Håvik, daglig leder for Oslo Kristne Senter
- Johnny Larsen, Også kalt «Johnny Rolex», bruktklokkeselger og storaksjonær i Verdibanken

- Arne Lund, en pastor i Menigheten Norge for Kristus i Sarpsborg og en sentral skikkelse, nærmest en gudfar, i det frikirkelige miljøet på Østlandet.

Dette var utgangspunktet for at ville finne ut mer om disse personene, og forholdet dem imellom. Ett av selskapene hvor alle var involvert var selskapet Seiersten Eiendom.

Seiersten Eiendom AS		
Organisasjonsnr:	990368716	
Besøksadresse:	Olav Haraldssons gate 34, 1707 Sarpsborg (kart)	
Postadresse:	Olav Haraldssons gate 34, 1707 Sarpsborg	
Kommune, Fylke:	Sarpsborg, Østfold	
Tlf / Fax:	69 15 80 60 / 69 12 00 75	
Internett domene:		
E-post:		
Daglig leder	(aldri endret)	John Kristianslund
Styre	25.03.2010	Arne Lund (styreleder) Kjartan Håvik John Kristianslund
Eiere	19.03.2013	VERDIBANKEN ASA - 20,00% JOHN INVEST AS - 30,00% FØNIX INVEST AS - 30,00% FELT BYGG AS - 20,00%

John Invest eies av Kristianslund, Fønix Invest av Johnny Larsen og Verdibankens post var på det tidspunktet vi skrev, eiet av Oslo Kristne Senter.

Men formelle bånd mellom personer bringer bare researchen et stykke på veien. For å finne ut av de uformelle strukturene må man jobbe med uformell informasjon.

6.2.3 Bearbeiding av personkilder

Ved hjelp av systematisk arbeid med å utvikle personkilder for å finne ut av forholdet mellom disse, fant vi ut at tilbudet til kristne miljøer om å investere i Carat-pyramiden sannsynligvis stammet fra denne personkretsen.

Det er vanskelig å beskrive personkildearbeid uten å komme i konflikt med kildevernet, men vi skal nevne noen eksempler:

I dette kildearbeidet kom vi i kontakt med personer med tilknytning til Oslo Kristne Senter som hadde kjennskap til investeringene, eller som hadde fått tilbud om å investere. Dette førte til at vi fikk kontakt med en kilde som selv hadde vært med på å verve kunder til pyramiden, og fått betalt for det.

Ved å systematisk jobbe med disse kildene fikk vi navn på flere investorer, og dessuten materiale som viste hvordan pyramiden opererte. Men dette er bare første ledd av kildearbeidet.

Jobbing med personkilder er en viktig del av å skaffe solid dokumentasjon for saken også. Det fantes lite offentlig dokumentasjon. Det var derfor et mål for oss å få muntlige kilder til å bygge solid dokumentasjon for saken Mange av dokumentene saken bygger på kommer fra systematisk arbeid med personkilder, for å få dem til å bidra med dokumentkilder som kunne vise hvordan virksomheten foregikk. Dokumentene som er vist frem i pkt 5.1.3 og 5.1.4 i denne rapporten, er for det meste resultat av systematisk arbeid med personkilder.

. Arbeidet med å skaffe dokumentasjon fra personkildene satte oss i stand til å få et godt bilde av hvordan pyramiden fungerte, hvilken avkastning som ble vist investorene og hvordan verving foregikk

6.2.4 Analysere hvordan pyramiden fungerte

Kopier av gamle eposter og avkastningsoppdateringer gjorde oss i stand til å bygge en tidslinje for pyramiden:

NBI Har en god venn av meg som er inne på en forex tradingplattform som fungerer meget bra, de trader ved å bruke www.dukascopy.com som er de som er kjent for å ha den raskeste kjente forex tradingplattformen.

Dette er en privat gruppe og er ikke ute public, jeg kan komme inn via min venn Nils Johan Pedersen som er venn av han som startet dette en gang på 70 tallet, trackrekorden er som du vil se av vedlegget veldig god.

mailkopi fra Nils til meg,

FOREX TRADING DETAILS
Our FOREX trading platform is at Dukascopy (Suisse) SA (www.dukascopy.com) A leader in the FOREX marketplace.

The traders are business partners with my partner in San Francisco. Their performance over the last 12 months has been a constant 100% return (plus) per six-month period.

Materialet viste hvordan pyramiden opererte med avkastninger som er hinsides hva som er normalt å oppnå i markedet:

Returns are capped at 120%, which means you don't get more than 120% in 6 months. The extra profit (above 120%) is charged as extra bonus.

Returns the last 12 six-month periods have been:

Rolling 6 months ending	YearReturn
June 2007	100.01%
July 2007	105.08%
August 2007	108.31%
September 2007	115.02%
October 2007	118.46%
November 2007	103.36%
December 2007	112.32%
January 2008	100.08%
February 2008	102.04%
March 2008	119.40%
April 2008	115.34%
May 2008	103.35%

Som sagt har vi en åpning på å investere € 500.000 nå i mai som du kan få benytte. Det kan muligens bli fler fremover.

M.v.h,
Nils-Johan Pedersen

Chairman, Carat Properties I AS.

Materialet knyttet også toppsjefen i Verdibanken til valutapyramiden:

Toralf
Østli Toralf.Ostli@verdibanken.no

Når det gjelder Forex Tradingplattformen, er det noe du åpner opp for innskudd på? Tror jeg muligens ville kunne trekke opp noen kroner hvis dette er seriøst..... Evt. tidsfrist for innbetaling? Hva kan du si om Nils-Johan Pedersen?

Med vennlig hilsen
Toralf

Deretter viste materialet hvordan nye, sentrale folk i Oslo Kristne Senter-miljøet ble trukket inn. Forretningsmannen Øyvind Ruud var både tidligere sentral i OKS og i oppstarten av Verdibanken:

Øyvind Ruud [Redacted]
til meg

Jeg venter på tlf fra f.eks. Jonny om sikkerheten i dette. Har du snakket med han.

Med vennlig hilsen

Øyvind Ruud
Varmecomfort AS
Postboks 175, 2011 Strømmen

Og mannen som skulle bekrefte sikkerheten, var åpenbart storaksjonær i banken, Johnny Larsen. Kjartan Håvik viste seg gjennom denne kartleggingen å være kontaktperson for et investeringsselskap som var eid av hans svigermor. Statutland Invest as hadde ifølge regnskapet 4,5 mill kr investert i "obligasjoner og andre fordringer"

6.2.5 Fastslå at det er et ponzi-spill

Vi visste av erfaring at det er vanskelig å dokumentere at noe er et investeringsbedrageri før det har blitt avslørt. Når ingen savner pengene sine, er det jo på mange måter ingen som an si at de er lurt. En sentral problemstilling var derfor å kunne fastslå med sikkerhet at Carat Financial Group var en bløff.

Vi valgte derfor å organisere undersøkelsene rundt lister med advarsler fra myndigheter, som det amerikanske finanstilsynet SEC:

What are some Ponzi scheme "red flags"?

Many Ponzi schemes share common characteristics. Look for these warning signs:

High investment returns with little or no risk. Every investment carries some degree of risk, and investments yielding higher returns typically involve more risk. Be highly suspicious of any "guaranteed" investment opportunity.

Overly consistent returns. Investment values tend to go up and down over time, especially those offering potentially high returns. Be suspect of an investment that continues to generate regular, positive returns regardless of overall market conditions.

Unregistered investments. Ponzi schemes typically involve investments that have not been registered with the SEC or with state regulators. Registration is important because it provides investors with access to key information about the company's management, products, services, and finances.

Unlicensed sellers. Federal and state securities laws require investment professionals and their firms to be licensed or registered. Most Ponzi schemes involve unlicensed individuals or unregistered firms.

Secretive and/or complex strategies. Avoiding investments you do not understand, or for which you cannot get complete information, is a good rule of thumb.

Issues with paperwork. Do not accept excuses regarding why you cannot review information about an investment in writing. Also, account statement errors and inconsistencies may be signs that funds are not being invested as promised.

Difficulty receiving payments. Be suspicious if you do not receive a payment or have difficulty cashing out your investment. Keep in mind that Ponzi scheme promoters routinely encourage participants to "roll over" investments and sometimes promise returns offering even higher returns on the amount rolled over.

Slik jobbet vi oss gjennom sjekklisten:

6.2.5.1 Liten risiko/garantert investeringsmulighet

Fra: Nils-Johan Pedersen

Dato: 25. juni 2012 15.02.

Til: John Kristianslund

Emne: Re: MTN

Hei John,

Jeg bekrefter herved at innskuddet på kr 3.000.000,- ikke kan tapes og at avkastningen er 1,5% per uke.

Med vennlig hilsen,
Best Regards,
Nils-Johan Pedersen
Chairman
Carat Holding I AS

6.2.5.2 Unaturlig jevn avkastning

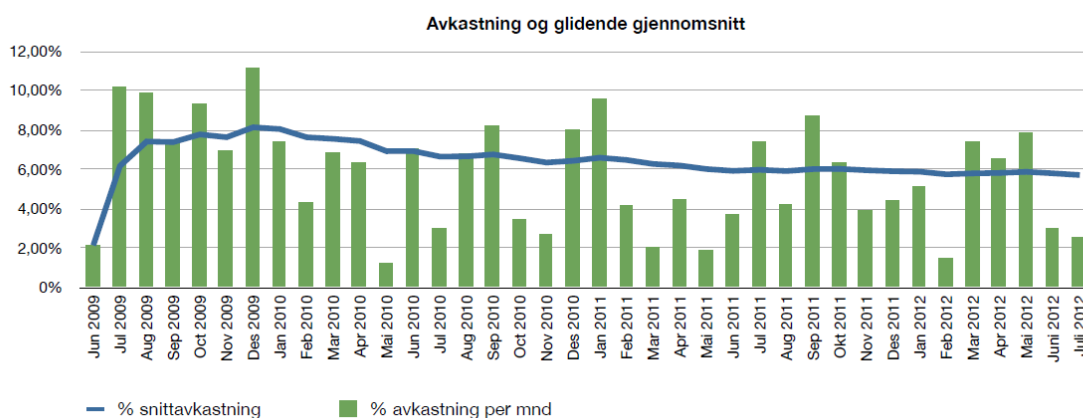
Tabellene her viser at Carat fra 2007 til 2012 ikke har hatt tap i markedet en eneste måned, men helt jevn avkastning. Dette var noe som blant annet var et kjent tegn fra Madoff-saken i USA:

Rolling 6 months endingYearReturn	
June 2007	100.01%
July 2007	105.08%
August 2007	108.31%
September 2007	115.02%
October 2007	118.46%
November 2007	103.36%
December 2007	112.32%
January 2008	100.08%
February 2008	102.04%
March 2008	119.40%
April 2008	115.34%
May 2008	103.35%

Som sagt har vi en åpning på å investere € 500.000 nå i mai som du kan få benytte. Det kan muligens bli fler fremover.

M.v.h,
Nils-Johan Pedersen

Chairman, Carat Properties I AS.



Med disse dokumentene hadde vi en tidsserie som dekket utviklingen i Carat nesten hele perioden fra oppstart i 2007 til sommeren 2012.

6.2.5.3 Uregistrert investering og selger av produktet

Vi tok kontakt med Finanstilsynet og fikk bekreftet at Carat ikke hadde lisens til å drive forvaltning.

6.2.5.4 Hemmelige/uoversiktlige strategier

Nils Johan Pedersen forklarte superavkastningen med at han hadde pengene investert gjennom kontakter i USA som hadde en erfaring og strategi som gjorde at de kunne oppnå avkastning ingen andre kunne. Han fortalte oss at forvalteren, Mickey O'Neill var svært hemmelighetsfull- Denne mailen fra bankdirektør Toralf Østli viser noe av det samme:

Fra: Toralf Østli [<mailto:Toralf.Ostli@verdibanken.no>]

Emne: PLASSERINGSMULIGHET - PANTERA INVESTMENT GRADE STRATEGIES FUND

(...)

Skulle du være åpen for noe som er litt mer "spenstig" har vi også en annen mulighet for øyeblikket. Noen av de samme aktørene som står bak Pantera-fondet har en avtale med Rothschild Bank <http://www.rothschild.com/> om distribusjon og innhenting av funding med en horisont på litt over 1 år (vi snakker om relativt store summer i transaksjoner, som vil skje på ukentlig basis). Dette er "daily business" for disse meglerne og ikke noe "ekstraordinært".

Vi har fått tilbud om å legge inn inntil USD 10 mill med en forventet avkastning på 50 % på 1 år. Avtalen med Rothschild Bank går via den "løypen" som Pantera-fondet normalt benytter. Her vil vi fra norsk side måtte samle pengene i et "tomt" norsk selskapet som Pedersen håndterer på vegne av investorene og som gjør avtaler med meglerne direkte (her får vi fullt innsyn i alle ting). Jeg forstår det slik at nevnte beløp er en "ledig post" i en total på minst USD 100 mill. som vil ha samme "arrangement" og transaksjonsmekanikk som Panterafondene.

Om du m.fl. ønsker å gå inn med USD 5 mill. (min. USD 3 mill) så står dette åpent akkurat nå og i ca. 14 dager frem i tid. Poenget er at ved en slik direkte avtale er det mulig å oppnå mye bedre avkastning enn via et fond, pga. bla. kostnadene knyttet til drift av fondet (Pantera).

Hvis dette er noe for noen av dine selskaper så kommer gjerne jeg og styreleder Nils Johan Pedersen i Verdi Markets AS innom for å presentere denne muligheten for dere. Pedersen kjenner aktørene bak fondet gjennom mange års samarbeid, så det er kjente folk vi har med å gjøre.

Med vennlig hilsen

Toralf Østli

Adm. direktør

Verdibanken ASA | Pb 6604, St. Olavs Plass | 0129 Oslo

Telefon: +47 22 99 14 10 | Mobil: +47 922 86 963 | toralf@verdibanken.no

6.2.5.5 Vanskeligheter med papirarbeidet

En kunde som stilte for mange spørsmål om investeringene og garantiene, ble avvist når han ba om mer informasjon:

3. Silicon Valley Investment Group

Mickey O'Neil har overfor meg uttrykt misnøye med at dette har tatt så lang tid og at det nå eventuelt skulle startes enda en ny runde. Han har derfor sagt klart fra at jeg ikke lenger får garantere noen avkastning. Som du vet er grunnen til at jeg har fått garantien et resultat av at jeg har hatt et langt forhold til dem og nå ser jeg at tillitten er i ferd med å brytes fra deres side, noe som gjør at jeg kan havne i en uheldig situasjon. Jeg har derfor informert Mickey O'Neil om at avtalen ikke blir noe av så garantien kan slettes.

Med vennlig hilsen,
Nils-Johan Pedersen

6.2.5.6 Vanskeligheter med utbetalinger

Dette punktet var jo faktisk utgangspunktet for hele saken. Telefonsamtalen i påsken 2012 handlet om en investor som ikke fikk tilbake pengene sine, selv om han ba om det. Det er et klassisk tegn for

pyramideselskaper at når investorene ville ha penger ut, ble det problemer, og de ble lokket med høyere avkastning:

Dato: Torsdag 5. mars 2009 15.19

Hei,

Nå har jeg sjekket med traderen og følgende har skjedd:

Når du avsluttet din trading så var det også et par andre som gjorde det samme. men som i stedet for å ta ut pengene valgte å gå videre og trade en periode til. Traderen har misforstått og også gjort det samme med dine penger. Jeg har nå fått rettet opp i dette og pengene vil bli utbetalt i løpet av 4-5 dager. Den gode nyheten er at du vil få noen ekstra prosenter fortjeneste.

M.v.h,
Nils

På denne måten bygget vi oss steg for steg dokumentasjon om at investeringene antakelig ikke fantes og at Carat Financial Group med all sannsynlighet var en pyramide. At det manglet dokumentasjon på hvorpengene befant seg var jo allerede tydelig fra revisor-rapporten.

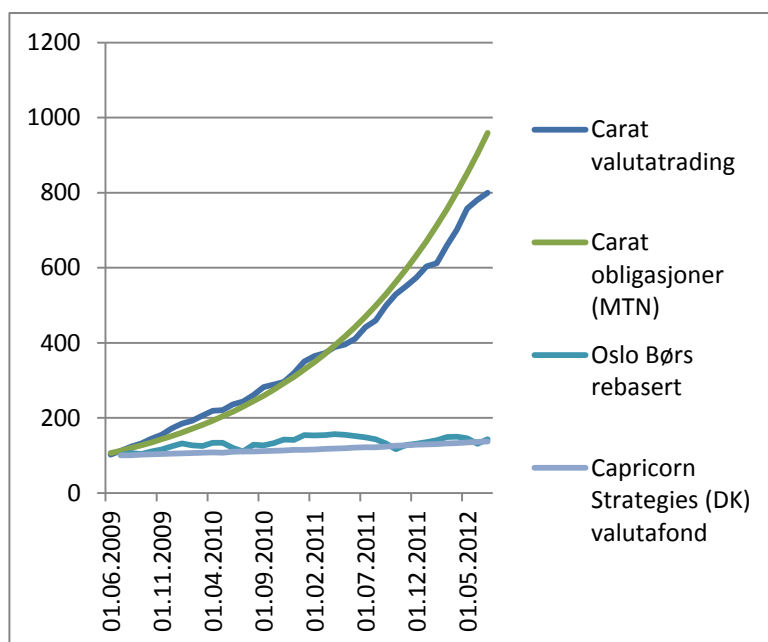
6.2.5.7 Konklusjon

Etter å ha jobbet oss steg for steg gjennom sjekklisten kunne vi konstatere at samtlige punkter – eller ”røde flagg” – var relevante for Carat-investeringene.

6.2.6 Sammenligne med kjente valutainvestorer

For å være på den sikre siden bestemte vi oss for å også sammenligne Carats investeringer med andre valutainvestorer. Valutahandel er i beste fall et nullsumspill, ifølge eksperter.

Det prisvinnende danske valutafondet Capricorn Strategies var hyggelige nok til å dele sine internasjonalt anerkjente avkastningstall med oss. Vi valgte å sammenligne det med Carat Financial Groups, samt utviklingen på Oslo Børs:



Carat gjorde det ti ganger så bra som et av Nordens beste valutafond. Det viste, sammen med de andre tingene, tydelig at Pedersens tall var for gode til å være sanne. Vi var nå sikre på at vi sto ovenfor en ny norsk Ponzi-svindel.

6.2.7 Sjekking av Carats opplysninger om forvaltere i utlandet

Vi ønsket å gå opp alle sporene. Derfor gjorde vi også undersøkelser på Carats påståtte samarbeidspartner i USA. I møte med oss, for å vise at pengene var i god behold, viste Nils Johan Pedersen frem en kontoutskrift som viste at Carat Financial Group hadde 79 millioner kroner inntående på konto hos Silicon Valley Investment Group. Da vi spurte ville han ikke gi oss noe mer informasjon om hvem som sto bak dette selskapet.

Silicon Valley Investment Group hadde en nettside, og vi kom i kontakt med den personen som gikk igjen i materialet, Mickey O'Neill. Han bekreftet at han representerte selskapet og kjente Pedersen, men oppførte seg ellers svært merkelig.

Vi sjekket selskapet i amerikanske registre: Ifølge selskapsregisteret i California ble Silicon Valley Investment Group LLC avskiltet av myndighetene i 2004. Selskapet hadde vært nedlagt i åtte år.

I korrespondanse med Finanstilsynet hadde Pedersen oppgitt at pengene lå i fond som het NUNA Funds.

En ny sjekk med USA viste tilsvarende for Nuna-fondene:

<u>Entity Name:</u>	NUNA FUND ONE, LLC		
<u>Entity Kind:</u>	LIMITED LIABILITY COMPANY (LLC)	<u>Entity Type:</u>	GENERAL
<u>Residency:</u>	DOMESTIC	State:	DE
<u>Status:</u>	CANCELLED -VOIDED	Status Date:	06/01/2006

Alle var avskiltet av myndighetene i USA i 2006, med ubetalt skatt.

Den mystiske O'Neill representerte også fondet Pantera, som banksjef Toralf Østli nevnte i en epost (se pkt. 6.1.5.4). Dette fondet skulle også Verdibanken samarbeide med. Pantera viste seg også å være fratatt lisensen, fordi det ikke tilfredsstilte lovverket i Luxembourg. Pantera og Mickey O'Neill hadde vært i møter med Verdibankens toppledelse for å selge investeringer med superavkastning.

Vår konklusjon var at selv om pyramiden ikke hadde kollapset, og selv om ingen investorer mente at de hadde blitt lurt, fant vi nok dokumentasjon til å slå fast at noe var galt, og at investorenes penger var "savnet".

6.3 Arbeidet for å avdekke Verdibankens business

6.3.1 De kristne kundene og tidligere valutaspekulasjon

En klassisk teori om investeringspyramider er at lukkede miljøer, hvor folk har stor tillit til hverandre, er spesielt utsatt for pyramidebedragerier. Dette gjelder særlig religiøse grupper, noe som var kjent både fra T5PC og amerikanske undersøkelser.

I researchen hørte vi at en gruppe medlemmer i OKS tidligere hadde vært aktiv i en investeringsklubb som hadde satset på valutainvesteringer. Strategien i "Klubb Abraham" skal ha vært å spekulere mot Japansk valuta, begrunnet med at Japan ikke er et kristent land, og vil gå under.

For oss var det interessant å finne ut av om disse personene hadde vært borte i slikt før, særlig fordi de nå drev en bank som henvendte seg til et stort publikum.

Fra en av kildene fikk vi kopi av et dokument fra klubb Abraham hvor daværende daglig leder i OKS, nå bankdirektør, Toralf Østli presenterte nye investeringsmuligheter for klubben:

Agenda Klubb Abraham <i>Olavsgård Hotell 27 november 2003</i>	
-	Opplesning av visjonen (2 Kor. 9, 6-15)
-	Status og historikk siden sist
-	New Life Micro Finance New Life fond
-	Currency Invest AS investering (besøk av Toralf Østli) Toralf Østli, Arne Lund, Asbjørn Boyesen
-	Eventuelt

Foruten blandingen av religion og investeringer (2. Kor 9,6: "Men det sier jeg: Den som sår sparsomt, skal høste sparsomt, og den som sår med velsignelse, skal høste med velsignelse") bet vi bet oss merke i det nest siste punkt på agendaen: Currency Invest og tilbudet til Klubb Abrahams medlemmer om om å investere penger. Navnet på selskapet tydet på at det var valutatrading. Regnskapene for Currency Invest viste at det ikke hadde gått så bra:

Virksomhetens art og beliggenhet

Currency Invest AS har som formål å drive med investering i verdipapirer og næringseiendommer.

Selskapet holder til i Sarpsborg kommune.

Selskapets videre drift

Selskapet ble stiftet senhøstes 2003.

Selskapets regnskap for 2005 viser et underskudd på kr. 1.324.659,- som følge av at selskapets innskudd / investering i et utenlandsk invetseringsselskap (PIPS Incorporated). er nedskrevet / tapsført med på kr. 1.985.062,-.

To år etter møtet i klubb Abraham på Olavsgaard, hadde Currency Invest tapt alle pengene, og mer til, på "et utenlandsk investeringselskap".

Vi visste at "pips" er et uttrykk som brukes til å måle svingninger i valutakursen

Enkle google-søk viste at Pips Inc var en gigantisk valutapyramide, hvor hovedmannen ble tiltalt i Malaysia for hvitvasking av 20 millioner dollar.

Det var altså ikke første gangen Verdibankens frontfigurer hadde gjort seg bort på ulovlige valutapyramider. Dette fortalte oss noe om aktørenes appetitt på spekulative investeringer.

Det viste seg også at Currency Invest var stor aksjonær i verdibanken:

Dette sto i årsrapporten for 2004:

Selskapets videre drift

Det er i 2004 plassert midler i et utenlands verdipapirforetak og denne plasseringen har så langt gitt gode resultater. Selskapet har i tillegg 5,59% av aksjene i Verdibanken ASA. Selskapets regnskap for 2004 viser et overskudd på kr. 125.884,- etter skatt. Styret kan bekrefte at forutsetningen om fortsatt drift er tilstede, og at regnskapet for 2004 også er satt opp under denne forutsetning. Det forventes en videre positiv vekst og utvikling i 2005.

Dette ble også noe av utgangspunktet for dokumentar nummer to: Om Verdibanken og bankens eiere.

6.3.2 Verdibankens investering i Carat

Vi hadde allerede etablert at flere sentrale personer i Verdibankens ledelse og styrende organer hadde investert i Carat-pyramiden. Det ville derfor ikke være overaskende om banken også hadde investert i pyramiden.

I Verdibankens regnskap fant vi også en noteopplysning hvor banken opplyste å ha en overraskende stor gevinst på valuta:

4. AKSJER OG EIERINTERESSER

Anleggsaksjer/andeler	Eierandel	Ant. aksjer	Anskaffelses kost	Balansefort verdi
Norsk Mineralutvikling AS	2,1 %	142.860	1.000.000	1.000.000

Banken har plassert 1,5 mill kr i valuta som har gitt en avkastning på 549.089 kr. i 2011.

37% avkastning på ett år hadde vi bare sett en gang tidligere: I Carat Financial Group.

Konfrontert med dette valgte Verdibankens toppsjef å bekrefte at pengene var investert hos Nils Johan Pedersen og Carat Financial Group. Han sa investeringen var godkjent av styret i banken.

Forretningsbanken med den kristne formålsparagrafen hadde altså puttet kristenfolkets sparepenger i en valutainvestering hos et selskap som verken hadde lisens til å drive valutaforvaltning eller dokumentasjon på hvor pengene var plassert. Investeringen var godkjent av styret, og styreformannen, Kjell Hande, nektet å svare på om han hadde investert i pyramiden.

Senere ble det kjent at også han hadde investert i pyramiden.

Disse personene i bankens styrende organer hadde altså penger i Carat-pyramiden:

- Toralf Østli, administrerende direktør
- Kjartan Håvik, medlem av representantskapet
- Johnny Larsen, medlem av representantskapet
- Arne Lund, styreleder og daglig leder i Verdifondet.
- Kjell Hande, styreleder

I tillegg viste det seg at bankens ansatte hadde en spareklubb som hadde puttet 380.000 kroner i pyramiden, i stedet for å ha pengene i bankens egne spareprodukter.

Etter publiseringen av våre dokumentarer ble det kjent at bankens investeringer hos Carat var betydelig større enn det som fremgikk av årsrapporten. Da meldte banken selv at den kunne tape ni millioner kroner i Carat-pyramiden.

6.3.3 Forholdet til Forretningsbankloven

I arbeidet med den første dokumentaren, samlet vi inn mange opplysninger om kretsen rundt Verdibanken. Mange av personene og selskapene som var involvert i valutaspekulasjon (som Currency Invest), var også involvert i oppstarten av Verdibanken, og som eiere i banken. Personene drev også med utstrakt eiendomsutvikling.

Det var oppsiktsvekkende at personer med verv i en forretningsbank, viste såpass dårlig dømmekraft i møte med forlokkende, uregistrerte investeringstilbud.

Det er strenge krav til vandel for å ha formelle verv i banker i Norge, og også for personer som har store eierandeler. Disse kravene er lovfestet i Forretningsbankloven:

§ 8 a

Tillatelse etter § 8 første og annet ledd skal nektes (...) dersom styremedlemmene, administrerende direktør eller annen person som faktisk leder virksomheten:

- 1. ikke kan antas å ha den nødvendige erfaring til å utøve stillingen eller vervet,*
- 2. er dømt for et straffbart forhold, og det utviste forhold gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte, eller*
- 3. i stilling eller ved utøvelsen av andre verv har utvist en slik atferd at det er grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte.*

Søknad om tillatelse etter § 8 første og annet ledd skal nektes med mindre Kongen er overbevist om at eiere av kvalifiserte eierandeler er egnet til å inneha slike eierandeler og utøve slik innflytelse i banken som eierandelene gir grunnlag for. Med kvalifisert eierandel menes en eierandel som beregnet etter reglene i finansieringsvirksomhetsloven § 2-2, representer 10 prosent eller mer av kapitalen og stemmene i institusjonen, eller som for øvrig gir adgang til å utøve en vesentlig innflytelse i ledelsen av institusjonen og dens virksomhet.

Verdibanken skulle i tillegg være en bank tuftet på "gode verdier", på kristen moral og etikk. På godhet og samfunnsansvar. Kundene ble fortalt at deler av overskuddet gikk til Verdifondet, som hadde som formål å hjelpe rusmisbrukere og vanskeligstilte med å kjøpe egen bolig.

Derfor ble vi spesielt interessert i den mystiske pastoren Arne Lund, som gikk igjen så mange steder. I et møte med den religiøse og administrative ledelsen i Oslo Kristne Senter, som skulle dreie seg om investeringer i Carat Financial Group, stilte vi noen spørsmål om pastor Arne Lund, som gikk igjen i flere selskaper som eide aksjer i banken, i valutaspekulasjonen og som hadde verv i Verdibanken. Vi fikk vite at han var en meget sentral person i det gladkristne miljøet, at han var en finansmann, og at han hadde sittet i fengsel for økonomiske forbrytelser.

Det vi hadde sett, tydet på at Arne Lund var mer sentral i miljøet rundt banken enn det som fremgikk av formelle dokumenter.

6.3.4 Analyse av eierforholdene i banken

Fra valuta-undersøkelsene visste vi at flere av selskapene knyttet til pyramidedeltakerne eide aksjer i Verdibanken på ulike tidspunkter. Arne Lunds navn dukket opp ofte.

Vi ba derfor Verdibanken om innsyn i historiske aksjonærlistene og aksjeomsetninger mellom enkelte konkrete selskaper. Dette nektet banken å gi ut. Så da måtte vi lage vår egen oversikt.

For å lage vår egen historiske oversikt over eierforholdene i Verdibanken brukte vi følgende kilder:

- Stiftelsesdokumenter
- Årsregnskaper
- Protokoller fra generalforsamlinger (med oppmøtefortegnelser)
- Tegningsprotokoller fra kapitalutvidelser

Ved å legge tall fra hvert enkelt dokument inn i regnearket, i en egen kolonne for det aktuelle tidspunktet, fikk vi en rimelig bra oversikt.

Vi klarte rekonstruere aksjonærlisten på 11 forskjellige tidspunkter i banken sju år lange historie.

Vi supplerte også med aksjeposter vi hadde funnet i enkelte selskapers årsregnskaper, og som var for små til å komme frem i årsrapportene.

På denne måten kunne vi følge aksjeposters vandring mellom ulike eiere (se diagram, røde og grønne piler). Mange hadde en eller annen tilknytning til Arne Lund.

Slik fant vi noen interessante fakta:

- Noen aksjonærer skjulte seg i realiteten bak flere, mindre poster.
- Store deler av bankens aksjer var på noen få hender.
- Ved å sette aksjelistene i system, kunne vi også se hvordan store aksjeposter ble flyttet rundt mellom ulike selskaper.

		2003	2004	2005	2006	2007	GE 2008	2008	2009	2010	2011
Felt Bygg m.fl.	Arne Lund	500 000	-270 500	779 500	-	779 500	-	779 500	-	-	-
Finansprosjektering/Nordic Invest	Arne Lund	500 000	0	500 000	-205 500	294 500	50 000	294 500	-	-	-
Kristen Finansformidling/Lund Finans	Arne Lund	500 000	-500 000	-	-	-	-	-	-	-	-
Levende Ord	Arne Lund	500 000	-	500 000	-2 500	497 500	50 000	497 500	-	-	-
Oslo Kristne Senter	Arne Lund	500 000	-	500 000	-	500 000	50 000	500 000	-	-	-
Tone Gull	Arne Lund	294 000	-	294 000	-800 000	194 000	50 000	194 000	-	-	-
Opplysningsvesenets fond	Arne Lund	176 000	500	176 500	800 000	50 000	50 000	50 000	-	-	-
Aslak Eilen Besutt	Arne Lund	175 000	176 500	176 500	-	176 500	50 000	176 500	-	-	-
Tine Pensjon MP Pensjon	Arne Lund	117 000	500	117 500	-	117 500	88 000	117 500	-	-	-
Mart Døren/Renege	Arne Lund	88 000	-	88 000	-	88 000	-	88 000	-	-	-
Kristen Konsulentteneste (Thorsell)	Arne Lund	67 000	-67 000	-	-	-	-	-	-	-	-
Norge for Kristus	Arne Lund	58 000	-58 000	-	-	-	-	-	-	-	-
Karisma senter	Arne Lund	58 000	1000	59 000	-	59 000	59 000	59 000	-	-	-
Opdal Kristne senter	Arne Lund	58 000	1000	59 000	-	59 000	59 000	59 000	-	-	-
Pinsemenigheten Betel	Arne Lund	58 000	1000	59 000	-	59 000	59 000	59 000	-	-	-
Senterkirkens Eker	Arne Lund	58 000	1000	59 000	-	59 000	59 000	59 000	-	-	-
Sven Elvin Andersen	Arne Lund	50 000	-	50 000	-50 000	50 000	50 000	50 000	-	-	-
Jahr & Sanner	Arne Lund	35 000	-35 000	-	-	-	-	-	-	-	-
Prosjekt Verdi Invest (Oasen/Besutt)	Arne Lund	33 000	-33 000	-	-	-	-	-	-	-	-
Sigmund Thorsell	Arne Lund	29 000	500	29 500	-	29 500	29 500	29 500	-	-	-
Toralf Østli	Arne Lund	600	-600	-	-	-	-	-	-	-	-
Kjartan Håvik	Arne Lund	279 500	-279 500	-	-	-	-	-	-	-	-
Currenty Invest/Hermion Invest	Arne Lund	500 000	-500 000	-	-	-	-	-	-	-	-
Førrix Invest / Lund Invest	Arne Lund	500 000	-500 000	-	-	-	-	-	-	-	-
Veridia Hoidin	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Casperkollen Invest	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jomag	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vårt Land (Mentor Medler)	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arne Lund	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eika Trading	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eika Eiendom/Seiersten Arena/Seiersten	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arken Bibelc	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Partrederi Mast	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Per Ragnar Aas	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cap Neus	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Edvin Nordgarden	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norsk verdiforvaltning	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktiv Invest Smr	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kjell Hande	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristent Fellesskap Bergen	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Investor AB as	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arne Lund Inki alle	Arne Lund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

6.3.5 Identifisere av Arne Lunds roller

Gjennom regnearket trådte det frem en del selskaper som pekte seg ut som interessante å se mer på. Tesen var at Arne Lund hadde kontrollert aksjeposter utover lovens maksimumskrav på 10% av en finansinstitusjon.

Vi begynte å systematisk følge opprinnelsen til de involverte selskapene, og hvilke eierposisjoner de hadde i banken. Mange av aktørene fant vi på en og samme adresse i Sarpsborg – gamle Victoria Hotell.

Ved å gå gjennom historiske selskapsdokumenter knyttet vi selskapene enda tettere til Lund og Victoria Hotell. Vi brukte dokumenter som:

- Regnskaper
- Stiftelsesdokumenter
- Styreendringer

Disse aktørene hadde alle adresse i Victoria Hotell:

- **Arne Lund:** Lund eide 10% av aksjene i banken gjennom sitt selskap, Felt Bygg AS, og kunne ikke eie flere aksjer.
- **MNFK:** Lunds menighet, Menigheten Norge for Kristus, holder hus i tidligere Victoria Hotel i Sarpsborg. Menigheten eide en liten aksjepost i tillegg til Lunds 10%, men viktigere var det at menigheten lånte ut adressen til en lang rekke selskaper som eide aksjer i Verdibanken.
- **Lund Finans as:** Slik fant vi f.eks selskapet Kristen Finansformidling as, et selskap som fra starten kjøpte 10% av aksjene i Verdibanken, tidligere het Lund Finans AS, og var heleid av Lunds menighet. I forbindelse med at det ble aksjonær i banken, kjøpte imidlertid Øyvind Ruud dette selskapet. Ruuds navn kjente vi fra før, som en av deltakerne i valutapyramiden. I 2004 solgte Kristen Finansformidling aksjene i Verdibanken, og Lund fikk sitt gamle selskap tilbake. Vi tolket dette som at Ruud hadde vært en "parkeringsplass" for å skjule at Lund kontrollerte en større eierpost i banken.
- **Lund Invest as:** Kjøperen av aksjeposten var Lund Invest AS. Dette selskapet hadde vært 100 prosent eid av Arne Lund. Nå var det imidlertid eid av Johnny "Rolex" Larsen. Men i mange år etter at Larsen overtok Lund Invest, og selskapet ble 10%-aksjonær i Verdibanken i 2003, fortsatte det å ha adresse i Victoria Hotel.

Årsregnskap for regnskapsåret 2006

- Alle regnskapstall

Organisasjonsnr:	946 689 726
Navn:	LUND INVEST AS
Forretningsadresse:	Olav Haraldssonsg 34 1707 SARPSBORG

- **Currency Invest as:** Selskapet Currency Invest kjente vi jo godt fra pyramideresearchen. Også dette hadde adresse i Victoria Hotel, og eide 5,6% av aksjene i Verdibanken fra 2004. Arne Lund eide 1/3 av Currency Invest, og var styremedlem. De andre i styret var Verdibankens toppsjef (daværende daglig leder i OKS) Toralf Østli, og bassisten i bandet i Oslo Kristne Senter og forvalteren av Klubb Abraham, Asbjørn Boyesen (se pkt XX). En ting var at alle aksjonærene i Verdibanken bodde på Victoria Hotel. Det var en god indikasjon på hvem som styrte aksjene.

Organisasjonsnr	986 218 009
-----------------	-------------

CURRENCY INVEST AS Olav Haraldssonsgate 34 1707 SARPSBORG

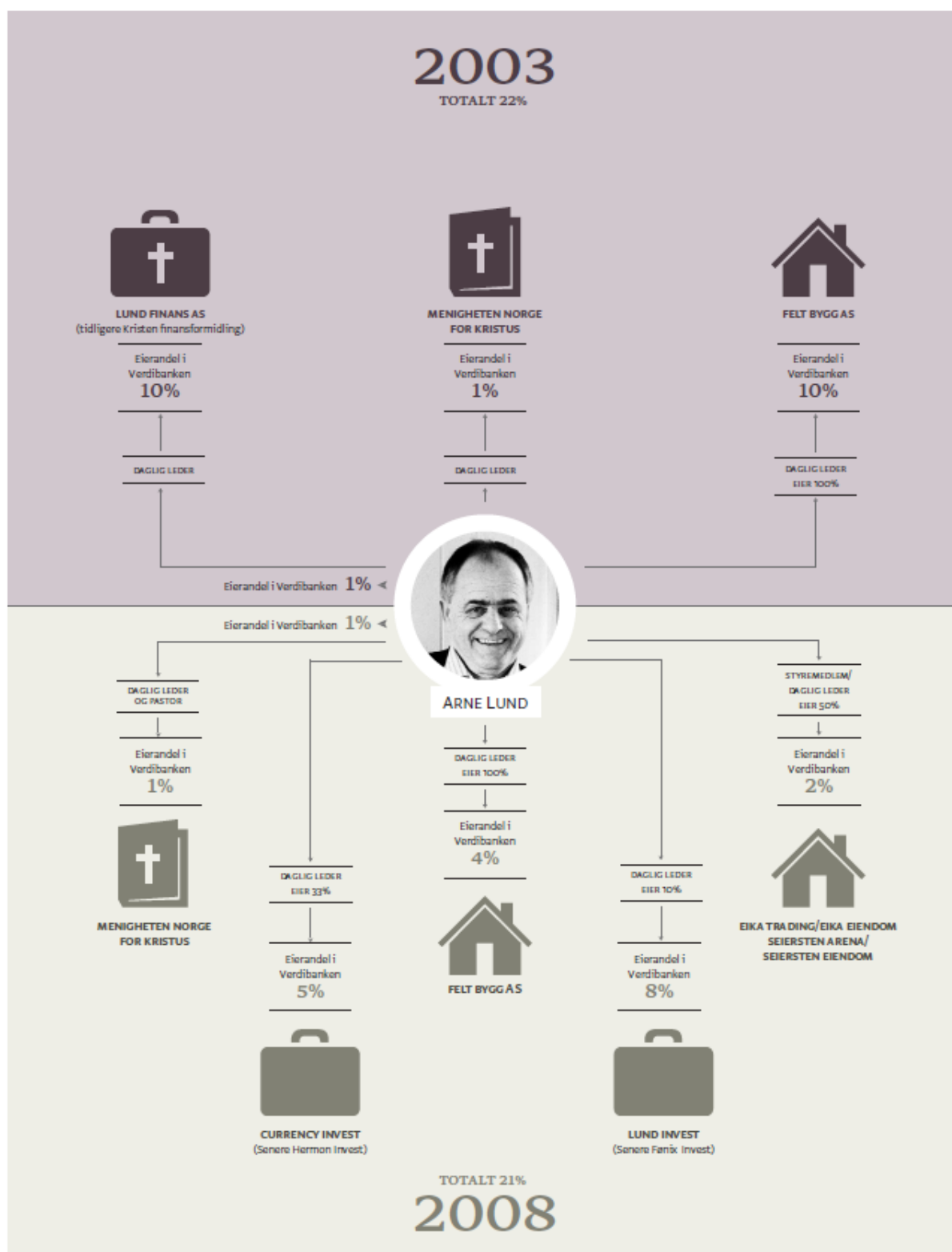
For å holde orden på hvem som var involvert med ulike selskaper, lagde vi fargekoder.

Blått = Arne Lund ,Grønt = Levende Ord, Rosa = Oslo Kristne Senter

2					2003
3					
4	Felt Bygg m.fl			Arne Lund	500 000
5	Finansprosjektering/Nordic Investment				500 000
6	Kristen Finansformidling/Lund Finans				500 000
7	Levende Ord				500 000
8	Oslo Kristne Senter				500 000
9	Tone Gulli				294 000
10	Opplysningsvesenets fond				176 000
11	Aslak Ellen Bestul				175 000
12	Tine Pensjon MP Pemsjon				117 000
13	Marit Drønen/Renergi			m/Flåten	88 000
14	Kristen Konsulentteneste (Thorsell)				67 000
15	Norge for Kristus				58 000
16	Karisma senter				58 000
17	Oppdal Kristne senter				58 000
18	Pinsemenigheten Betel				58 000
19	Senterkirken Eiker				58 000
20	Sven Eivin Andersen			Hermon	50 000
21	Jahr & Sønner				50 000
22	Prosjekt Verdi Invest (Oasen/Bestul)				35 000
23	Sigmund Thorsell				33 000
24	Toraof Østli				29 000
25	Kjartan Håvik			sjekk	600
26	Currency Invest/Hermon Invest				
27	Fønix Invest / Lund Invest				
28	Verdia Holdin			Lloyd Kleivene	
29	Casperkollen Invest			Credokirken	
30	Jomag			Tamlag	
31	Vårt Land (Mentor Medier)				
32	Arne Lund				
33	Eika Trading			Arne Lund	
34	Eika Eiendom/Seiersten Arena/Seiersten			AL/Jkrist	
35	Arken Bibelc				

Det var særlig interessant å se at tre av de største aksjonærene fra starten, som alle hadde tegnet seg for lovens maksimum, var tett knyttet til Arne Lund.

Ved hjelp av opplysningene i regnearket kunne vi vise at Arne Lund i realiteten hadde styrt store eierposter i banken helt siden oppstarten:



EDDERKOPPEN. Denne oversikten viser hvordan pastor Arne Lunds er involvert i mange av selskapene som eier aksjer i Verdbanken. Som eier eller daglig leder har Arne Lund hatt befaling med over 20 prosent av aksjene i banken. Kartet viser forholdene i 2003, da banken stortes (øverst) og i 2008, rett før myndighetene reagerer på eierkonstellasjoner knyttet til Oslo Kristne Senner. Lunds roller ble aldri påakt.

6.3.6 Gudfaren trer frem

Hvem var denne Arne Lund? Vi hadde jo fanget opp at det var noe kontroversielt i hans bakgrunn. Var det derfor han var nesten usynlig, selv om han så ut til å være svært sentral i banken? Vi fant noen gamle presseklipp om en stor gullsvindel fra 80-tallet, hvor pastoren og begravelsesagenten Frank Sjøgaard var dømt i en av Norges første og største Økokrim-saker. Lund var nevnt, men det sto ikke hvorvidt han var dømt.

Økokrim hadde ingen arkivtreff på Arne Lund. Men gjennom kilder og den lokale tingretten klarte vi å få tak i dommen fra 1993. Der gikk det frem at Lund hadde vært involvert i en gigantisk konkurs hvor hans eiendomsselskaper hadde gått overende med over 200 millioner i gjeld.

Lund var dømt for å ha svindlet DNB med falske bankgarantier og fiktive fakturaer produsert på et hotellrom i London.

Angivelig skulle pastoren være garantert av gullbeholdningen som diktatoren Ferdinand Marcos hadde stjålet fra Filippinene.

Dette var en bakgrunn som neppe hadde passert egnethetsvurderingen for "kvalifiserte eiere" på de punktene som var nevnt i forretningsbankloven. Var det derfor Arne Lunds interesser bare sto frem som antydninger i bankens aksjonærregister?

Samtidig fant vi at Lund i sin storhetstid hadde operert som rene banken for en liten flokk av omreisende evangelister som bidro til oppstarten av den gladkristne bevegelsen i Norge. Gjennom Menigheten Norge for Kristus hadde han bidratt med penger og biler til disse fotsoldatene. I Arkivet til Scanpix fant vi fotodokumentasjonen

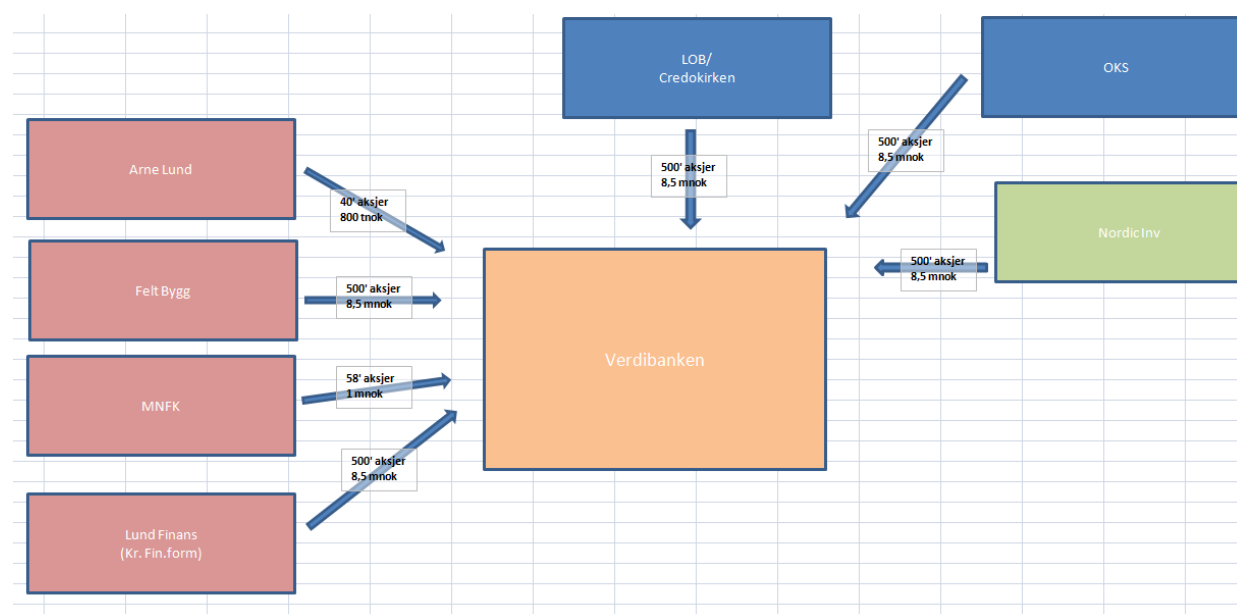


Dette forklarte mye forholdet mellom Lund og Oslo Kristne Senter, hvor Åleskjær var pastor, før hans sønn nå hadde overtatt. Derfor begynte vi å se på dem i sammenheng:

6.3.7 De gladkristnes koalisjon

I regnearket kunne vi også lett finne hvordan Lund og ledelsen i Oslo Kristne Senter kontrollerte 42% av aksjene i banken gjennom selskaper de hadde formelle posisjoner i, selv om de ikke eide dem:

Lund "alene"				1 058 000	21 %
OKS "alene"				529 600	11 %
(Fønix, Nordic, Currency)				500 000	10 %
SUM				2 087 600	42 %
				42 %	



Også andre selskaper som Lund hadde interesser i, som eiendomsselskapene Eika Trading og Seiersten Arena, hadde aksjer i Verdbanken.

Om vi holdt de store menighetene utenfor, hadde disse aktørene, en konkurs og straffedømt pastor, en bruktklokeselger og bassisten i OKS-bandet, aksjer for over 20 millioner kroner. Ingen av dem hadde særlig egenkapital.

Et spørsmål pekte seg ut: Hvor fikk de pengene fra?

6.3.8 Lånekarusellen I

I regnskapene til de ulike selskapene var det ganske mangelfull informasjon. I Lund Invest, sto for eksempel gjelden oppført som "konserngjeld", selv om selskapet ikke inngikk i noe konsern.

Men i regnskapene til Nordic Investment AS, gikk det frem at selskapet hadde lånt store beløp fra menighetene OKS og Levende ord, og lånt penger videre. Men godt gjemt i regnskapets noteopplysninger om "obligasjoner og fordringer" fant vi dette:

Note 8 – Obligasjoner og andre fordringer

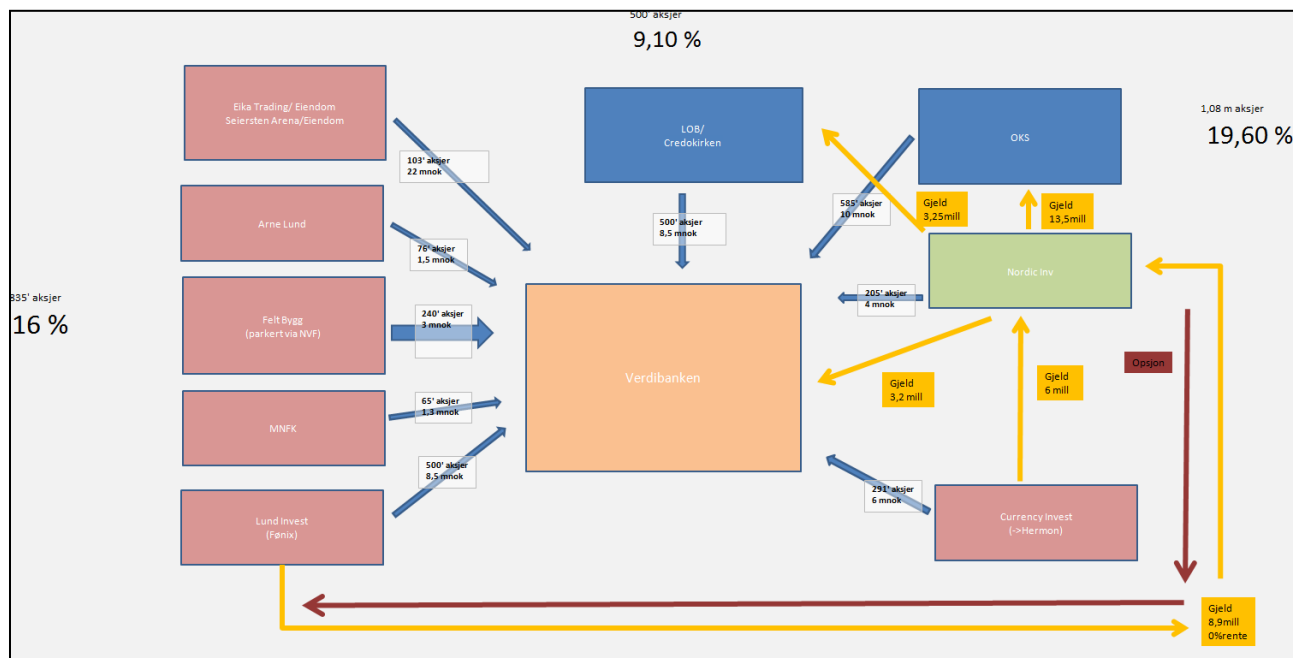
Kr 8 900 000 er et avdragsfritt lån på 1 år, til finansiering av aksjekjøp i Verdibanken ASA. Nordic Investments AS har også opsjon på kjøp av aksjer i Verdibanken ASA på beløpet.

Vi sjekket oss frem til at dette lånet måtte være til Lund Invest. I et senere år fant vi denne noteopplysningen:

Note 7 Obligasjoner og andre fordringer

Kr. 8 900 000 er et avdragsfritt lån på 2 år, til finansiering av aksjekjøp i Verdibanken ASA. Nordic Investments AS har også opsjon på kjøp av aksjer i Verdibanken ASA på beløpet. Det er stillet sikkerhet for fordringen med pant i aksjer i Verdibanken ASA
Kr. 5 975 000 er et rentefritt lån gitt til Currency Invest AS for kjøp av aksjer i Verdibanken. Dette lånet er ikke sikret ved pant. Det er for denne fordringen foretatt en nedskrivning i 2007 på kr. 1 million grunnet verdifall.

I realiteten var altså Nordic Investment et selskap som ble brukt til å kontrollere eierposter i Verdibanken. Vi kunne tegne kartet over de sentrale aksjonærene inkludert finansiering slik:



Da ble det veldig tydelig at Nordic Investment var et sentralt instrument i å styre banken.

Nordic Investment hadde en daglig leder. Bassisten i OKS-bandet, Asbjørn Boyesen. Konfrontert med dette fortalte han oss at han ikke hadde peiling. "Det var Toralf Østli som styrte alt", sa han. Altså bankens egen administrerende direktør.

Vi ville undersøke om pengene egentlig kom fra banken selv, altså om de som eide banken hadde lånt pengene til å kjøpe aksjene fra den samme banken. Og var dette lovlig? Derfor utvidet vi søket til andre selskaper der de få, sentrale personene hadde kontroll.

6.3.9 Lånekarusellen II

Vi begynte å se et mønster der de sentrale bakmennene åpenbart disponerte store beløp fra banken.

Kunne det være slik at de først og fremst brukte kristenfolkets sparepenger på seg selv? Vi ville finne ut hvordan disse personene tjente på det som foregikk

Både Arne Lund, John Kristianslund og Johnny Larsen deltok i store eiendomsprosjekter. I tillegg var de samme personene, samt valutakameratene Øyvind Ruud og Asbjørn Boyesen aksjonærer i Arne Lunds private oljeselskap Norsk Mineralutvikling. Lund hadde styreverv og eierandeler i et stort antall selskaper.

Ved å granske

- Pantedokumenter på flere titalls eiendommer
- Selskapsregnskaper
- Styredokumenter fra Verdibanken
- Reguleringsdokumenter
- Klagesak hos Fylkesmannen i Akershus
- Norges Geologiske undersøkelser

fant vi at Arne Lund og kretsen rundt ham svømte i lån fra banken de selv var med på å starte, i selskaper som ikke så ut til å ha livets rett:

Hol Næringspark:

På en myr i Nannestad kommune eide Johnny Larsen og Arne Lund en tomt de ville utvikle til et kjøpesenter. Prosjektet var finansiert av Verdibanken. Et halvt år etter at Fylkesmannen hadde sagt endelig stopp for prosjektet, økte Verdibanken sitt pant i eiendommen til 15 millioner kroner.

Norsk Mineralutvikling:

Arne Lunds oljeeventyr utenfor Meløy i Nordland kunne tatt en brå slutt da geologer fastslo at «Vi ser ingen muligheter for å finne drivverdige forekomster av hydrokarboner i de juraiske bergartene i Ternholmfjorden og Stabbfjorden» i 2003.

Likevel besluttet Verdibanken i 2009 å øke lånerammen til oljeletingen til 10 millioner kroner.

Og ikke nok med det. Lunds innstilling var at har sagt at «Hvis vår herre vil at vi skal finne olje, så finner vi olje». Banken syntes dette var så spennende – fortsatt – at den i tillegg kjøpte aksjer i oljeselskapet fra Arne Lund for en million kroner.

Seiersten Eiendom:

Eiendomsutviklingen av en gammel skole i Fredrikstad til leiligheter ble finansiert av Verdibanken med lån på over 20 millioner kroner. Med Arne Lund som primus motor var valutaspekulantene og bankaksjonærene Johnny Larsen, John Kristianslund og Oslo Kristne Senter med som medeiere. Noen av aksjonærene fikk gratis leiligheter i prosjektet som takk.

I Oppdal kjøpte Arne Lund et gammelt samvirkelag med penger fra Verdibanken, og i Moelv stilte banken opp med lån til Lunds kjøp av et asylmottak.

DN fant at selskaper med tilknytning til den tette kretsen av aksjonærer hadde lånt mellom 50 og 100 millioner kroner i den kristne banken. Mye av dette var til mislykkede og svært spekulative prosjekter

Banken var fullt ut finansiert av kristenfolkets innskudd, med løfter om å gjøre noe godt for pengene.

<u>21.03.2011</u> 225036	PANTEDOKUMENT Beløp: 2 000 000 NOK Panthaver: VERDIBANKEN ASA ORG.NR: 986144706
<u>21.03.2011</u> 225059	PANTEDOKUMENT Beløp: 2 500 000 NOK Panthaver: VERDIBANKEN ASA ORG.NR: 986144706
<u>19.04.2012</u> 305718	PANTEDOKUMENT Beløp: 2 160 000 NOK Panthaver: VERDIBANKEN ASA ORG.NR: 986144706
30.03.2010 237306	PANTEDOKUMENT Beløp: 8 000 000 NOK Panthaver: VERDIBANKEN ASA ORG.NR: 986144706
<u>12.01.2010</u> 23338	PANTEDOKUMENT Beløp: 2 000 000 NOK Panthaver: VERDIBANKEN ASA ORG.NR: 986144706
<u>15.03.2011</u> 209057	PANTEDOKUMENT Beløp: 500 000 NOK Panthaver: VERDIBANKEN ASA ORG.NR: 986144706

Da DN sjekket hvor mye som var utbetalt av det veldedige fondet som skulle tilgodese verdig trengende, finansiert med bankens overskudd, ble summen 60.000 kroner.

Arne Lund var daglig leder og styreformann for fondet.

6.3.10 Pengestrømanalyse

Ved å forsøke å følge ulike aksjeposter i regnearket vi hadde laget, så vi at det i 2007-2008 var noen merkelige transaksjoner.

I 2006 så det ut til at Arne Lund (via selskapet Felt Bygg as) solgte en stor aksjepost i Verdibanken til et selskap som het Norsk Verdiforvaltning. Felt Bygg bokførte en gevinst på aksjene på 1,7 millioner kroner.

Deretter kjøpte Lund aksjene tilbake neste år, for så å selge dem til bankens styreformann, Kjell Hande.

Enda sikrere på at noe ikke stemte ble vi da regnskapene til NVF viste at:

- Norsk Verdiforvaltning hadde absolutt ikke penger til å kjøpe en stor aksjepost i Verdibanken.
- Aksjeposten var heller ikke bokført i regnskapene for 2006.

Da vi kom i kontakt med NVFs eier, viste det seg at banken hadde organisert en fiktiv transaksjon som skulle sørge for at aksjene så ut til å være eid av noen andre.

”Vi gjorde en avtale. NVF skulle kjøpe aksjer i Verdibanken for fem millioner kroner”, fortalte eieren Asbjørn Aga til DN. Men hvordan skulle NVF betale?

” Samtidig skulle banken kjøpe aksjer i NVF for fem millioner kroner. Og slik fikk vi penger.”

Banken skulle altså i praksis betale NVFs kjøp av aksjene.

Da revisoren til NVF sa nei til å gjennomføre opplegget, fikk banken et problem og transaksjonene ble stanset. Likevel ble NVF oppført i bankens regnskap som eier. Felt Bygg/Lund måtte kjøpe aksjene tilbake. Også denne gangeb var banken inne i bildet.

Regnskapet viste hvor Felt Bygg fikk pengene fra:

Selskapet har pr. 31.12.2008 et pantelån til Rundingen Eiendom AS på kr. 5.000.000,-. Selskapets aksjepost i Verdibanken ASA, bokført saldo kr. 5.000.016,- er benyttet som pant for dette lånet. Lånet er pr. årsskiftet å betrakte som en kortsiktig gjeld .

Rundingen Eiendom AS var et selskap som var eid av Kjell Hande, styreformann i banken.

I pantedokumentene for hans eiendom fant vi at Hande i samme periode hadde tatt opp et like stort lån i Verdibanken:

09.04.2008 282058 PANTEDOKUMENT

Beløp: 5 000 000 NOK

Panthaver: VERDIBANKEN ASA

ORG.NR: 986144706

Igjen var det altså banken som lånte ut penger til sine nøkkelpersoner for at de skulle kunne kjøpe aksjer i banken. Slik kunne også Arne Lund sikre seg en milliongevinst på sine bankaksjer.

7 Etterspill

Saken fikk følgende konsekvenser:

- I januar 2013 ble det kjent at banken hadde skutt inn hele ni millioner kroner i Carat Financial Group, fem ganger mer enn banken tidligere hadde opplyst.
- Først etter DNS saker erkjente styreleder Kjell Hande at han hadde private penger i valutapyramiden, og var inhabil i saken. Samtidig trakk han seg fra styret i Verdibanken.
- 12-01-2013 avslørte vi at Nils-Johan Pedersen, gjennom et annet Carat-selskap hadde kjøpt en villa til en verdi av 45 millioner kroner i Hellas.
- Carat Financial Group ble pålagt å stanse virksomheten umiddelbart.
- Bankens toppsjef, Toralf Østli, trakk seg med umiddelbar virkning i mars 2013.
- Samtidig stilte styret sine plasser til disposisjon. Dette skjedde etter at banken mottok meget kritisk rapport fra Finanstilsynet om forholdene i banken
- Finanstilsynet konkluderte med at: "Administrerende direktør og styret ikke har hatt tilstrekkelig forståelse for betydningen av uavhengighet ved disponering av bankens midler og at bankens kredittpraksis skaper inntrykk av en uheldig kredittkultur". Banken fikk kritikk for at det var innvilget lån med minimale krav til egenkapital og lån som ikke oppfyller styrefastsatte krav til sikkerhetsdekning til selskaper eid av personer med tilknytning til banken .
- Carat Financial Group ble anmeldt til Økokrim av flere klienter, herav Verdibanken.
- Økokrim la bort saken, ettersom de ikke prioriterer saker hvor det lokkes med urealistisk avkastning.
- Manglende oppfølging fra myndighetene medførte at det fortsatt er ukjent hvor pengene ble av. Investorer blir fortsatt fortalt at pengene er i USA, og konkursbegjæringer og tvangssalg av pant er blitt utsatt. .

8 Spesielle erfaringer

8.1 Lukket miljø

Både ponzi-svindelen og bankvirksomheten foregikk i et religiøst miljø preget av en sekterisk organisasjon, med sterk lojalitet til lederpersoner i miljøet med stor troverdighet og innflytelse, og et stort konformitetspress. Det var et lukket miljø, hvor det var vanskelig å få kilder til å snakke med oss. Vi hadde en klar følelse at de "sluttet rekkene", og at vi ble sett som outsiders.

I kildemøter opplevde vi å bli spurt om vi trodde på et liv etter døden. Det var en test. Et litt nølende "njææ" førte lett til en oss-mot-dem, situasjon.

Overfor ledelsen i Verdibanken opplevde vi at de fremstilte seg selv som moralsk overlegen i forhold til oss.

8.2 De ti bud

Et spørsmål vi stilte oss underveis var om vi på noen måte kunne bruke deres selvtitulerte moralske overlegenhet på noen måte? Å bli tatt i å bryte ett av de ti budene viste seg å være en akilleshæl for mange av personene vi møtte i denne saken. Dette brukte vi rent metodisk.

Bud 8, 9 og 10 berører alle problemstillinger i denne saken:

- Du skal ikke stjele.

- Du skal ikke tale usant om din neste.
- Du skal ikke begjære din nestes eiendom.

Direkte konfrontert med den åttende bud, var det vanskelig for kilder å lyve.

8.3 Gudstro og fellesskap

Første gang vi ble sammenlignet med satan var da vi overvar pastor Arne Lund en søndagskveld i Menigheten Norge for Kristus.

” Nå vil jeg at dere skal be for Verdibanken og alt som har med den å gjøre. Fordi nå er det sterke krefter i gang for å knuse den banken. (..) Det er vanskelig for satan og denne verden å se at kristenfolket har lyktes med noen ting. ”

Denne moralske påberopelsen var lite effektiv overfor oss. Vi tenkte at det i tilfelle var like stor sannsynlighet for at vi var sendt av Gud, og at Satan fantes i ponzi-pyramiden og misbruket av de kristnes sparepenger.

Vårt Land var en aksjonær i Verdibanken, og sammen med Dagen fikk avisen straks spesialbehandling av banken, med et eksklusivt intervju der DNS potensielle kilder ble mistenkeliggjort (se eget punkt om kildejakt).

Dette ikke som kritikk av hele Vårt Lands dekning. Avisen gjorde også en god, journalistisk jobb i etterspillet.

På Vårt Lands debattsentral, Verdidebatt, var det innlegg av denne typen:

”Hva som inspirerer Dagens Næringsliv når de henger ut en slik virksomhet og kobler toppene i Verdibanken til økonomisk lureri og utopiske profitt makere kan man jo saktens lure på. Men det er ikke så rent sjeldent at disse mediene er raskt på banen med sine konspirasjonsteorier hver gang man lukter kristenmanns blod og sauser dette sammen med penger og etikk.”

På nettstedet NorgeIDAG.no gikk Finn Jarle Sæle bananas:

”Forsøk på å ødelegge den eneste kristne banken

I Dagens Næringsliv og Vårt Land har man i det siste gått løs på Verdibanken og dens største eier, og daglige leder, og deres fortid, og alle oss små dumme kristne som er så stolt av banken vår og støtter den så godt vi kan.

Angrepene skjer i reportasjer i enormt format 11 + 10 + 3 sider i tre numre av Dagens Næringsliv. Det lukter kristenforfølgelse av dette. Kristne skal ikke og kan ikke drive bank. Er det det vi hører?

Det er som behandlingen av jøder og Israel. Samme hva de gjør, er det feil og kritikkverdig. (...)

Hvis man er ute etter å «myrde» en bank, er dette et godt forsøk.

Hvis man er ute etter å trekke kristenmannsblod inn i mordet, er dette perfekt lagt opp. (...)

Oppslagene i DN gir oss i stedet det inntrykk at kristne ikke kan og ikke skal drive bank, og at pastorer ikke må ha aksjer. Det er den gamle visa, man kan ikke styre seg når man lukter kristenmannsblod. (...)

Her må vi kristne fremme Jesu sak slik som Hans Nielsen Hauge gjorde. Han ville bygge opp viktige kristne bedrifter. Han ville ha vært enormt begeistret for en kristen bank.

*Finn Jarle Sæle
18.12.2012 09:52"*

Mest spesielt var det kanskje at NHH-professor og frelsesarmé-soldat, Ola Grytten, mente DN's sak var uetisk og overdimensjonert (Dagen 27.11.12):

"Grytten opplever at artikkelen i Dagens Næringsliv bærer preg av at avisen er ute etter å ta Verdibanken og OKS.

- Jeg synes det er mye med ti sider. DN har tatt dette langt utover proporsjonene, sier professoren, som ikke synes finansavisen har dokumentert sin historie godt nok"

8.4 Granskingen/ Kildejakt

Under arbeidet med saken hyret Verdibanken inn ett av Norges største advokatfirma, Wiersholm, til å gjennomføre en gransking av forholdene i banken. Wiersholm frikjente langt på vei banken for de forholdene Finanstilsynet fant kritikkverdige. I stedet utførte advokatene en jakt på DN's kilder som både var aggressiv og etter vår mening kritikkverdige. Granskingen førte til at Verdibanken offentlig hengte ut en person som kilde til DN's artikler. Her fra Vårt land 27.11.12:

"Mandag inviterte banken til pressekonferanse. Her presenterte de en interngranskning gjort av advokatfirmaet Wiersholm, som utpeker Østli's forretningspartner Asbjørn Boyesen som en syndebukk.

- Der har jeg sagt det. Det var Boyesen som ville sverte oss, sier Østli.

Han sier Boyesen har lekket informasjon til Dagens Næringsliv, og snakket negativt i kretsen av venner og investorer. Hensikt: Å skade Verdibanken og stille Østli selv i et dårlig lys."

Fra Dagen samme dag:

"Navngir kilde. På pressemøtet gikk banksjef Toralf Østli til det svært uvanlige skrittet å på eget initiativ navngi hvem han mener er kilden til Dagens Næringslivs kritisk vinklede artikler om Verdibanken. Det dreier seg om et eks-medlem i Oslo Kristne Senter ved navn Asbjørn Boyesen.

(...)

Toralf Østli tror også at Boyesen er mannen som har sendt intern mailutveksling videre til DN. Avisen trykket lørdag flere interne eposter fra Østli's korrespondanse med kunder og forretningspartnere."

Det er mange grunner til at dette er vanskelig å håndtere. En av dem er at DN ikke uten videre kan rykke ut og avkrefte kildeforhold, uten fare for å bekrefte andre. En annen er at det er en avsporing fra de alvorlige forholdene i vår sak.

Vi vurderte å skrive om granskingen/kildejakten, som etter vår mening på flere punkter brøt med advokatetiske regler, blant annet punkt 6.2 i Advokatforeningens retningslinjer for private granskinger:

http://www.advokatforeningen.no/PageFiles/19999/Retningslinjer_for_private_granskninger.PDF

Vi valgte imidlertid å la saken tale for seg ved å fortsette å avsløre kritikkverdige forhold.

8.5 Tidligere kritikk av banken

DN skrev allerede i 2008 om en kritisk rapport fra Bankenes Sikringsfond som stilte spørsmålet om Verdibanken hadde en for tett sammenvevd økonomi med sine egne eiere.

”Kredittilsynet skriver i et brev til Verdibanken at det vurderes som en særlig risiko hvis aksjonærer samtidig har lån i banken med det formål å kjøpe aksjer for de pengene som er lånt. Det kan synes som om flere store eiere har lån i banken og samtidig låner penger videre til andre eiere av aksjer i Verdibanken, skriver tilsynet i et brev til banken”.

Dette brukte Verdibanken aktivt mot oss, og særlig det faktum at DN et par dager senere måtte presisere at alle spørsmål var besvart og avklart.

Da vi jobbet oss inn i saken skjønnte vi imidlertid at Sikringsfondet og Finanstilsynets undersøkelser bare dreide seg om aksjefinansieringen gjennom Nordic Investments as (se pkt 5.2.7). Arne Lunds mange roller og hatter og eierposter var ikke berørt i undersøkelsen. Derfor mente vi at vår sak var desto viktigere.

8.6 PFU-klage

I ettertid ble DN innklaget for PFU av Johnny Larsen (PFU-sak 011/13), som i artiklene mente seg omtalt «på en særlig ondskapsfull, nedrig og løgnaktig» måte. Larsen klaget både på beskrivelsen av hans bakgrunn som tidligere rusmisbruker, som lå langt tilbake i tid, bruken av et bilde fra DN's arkiv og kallenavnet Johnny ”Rolex” Larsen. Han mente også at DN feilaktig hadde omtalt en eiendom som Verdibanken hadde finansiert, som ”verdiløs”. Da vi skrev saken hadde Verdibanken pant på 15 millioner kroner i eiendommen.

PFU konkluderte med at det var dekning for DN's omtale av både Larsen og eiendommen, og at opplysningene var både relevante for saken og underbygget av fakta. PFU mente vi med fordel kunne vært mer presis i omtalen av Larsens rusmisbruk ved å opplyse at dette lå langt tilbake i tid, men mente opplysningen var relevant for saken. PFU konkluderte med at DN ikke hadde brutt god presseskikk.

8.7 Finanstilsynets rapport

Senere kom også Finanstilsynets rapport, som konkluderte med at banken hadde ”innvilget lån med minimale krav til egenkapital og lån som ikke oppfyller styrefastsatte krav til sikkerhetsdekning til selskaper eid av personer med tilknytning til banken”.

Tilsynet anbefalte banken å bytte ut administrerende direktør og styret.

9. Publiserte saker

24.11.2012 Sataniske Cash
26.11.2012 Samarbeidet med svindler
27.11.2012 Nedprioriterer bedragerier
28.11.2012 Gransker forbindelsen
30.11.2012 Carat anmeldt til Økokrim
08.12.2012 Pastoren
10.12.2012 Jeg var stråmann
12.12.2012 Pantsetter huset for å betale gjeld
15.12.2012 Investerte pengene i nedlagt fond
19.12.2012 Må stanse umiddelbart
19.12.2012 Verdibanken fikk ikke oppgjør
21.12.2012 Carat-konti tatt i pant
Verdibanken utsatte
21.12.2012 representantskapsmøte
04.01.2013 Tiet om ny skandaleinvestering
04.01.2013 Trekker seg fra styret
05.01.2013 Tilsyn anmelder Carat
07.01.2013 Styreleder trekker seg
08.01.2013 Verdibanken gjorde ulovlig investering
08.01.2013 Inhabile banktopper
09.01.2013 Naivbanken
12.01.2013 Opprydding i Verdibanken
12.01.2013 Kjøpte villa til 45 mill
12.03.2013 Direktør går på dagen
19.04.2013 Underskudd i Verdibanken
25.09.2013 Må tvangsselge villa
12.12.2013 Trues av konkurs og tvangssalg

Oslo, 20. januar 2014

Knut Gjernes

Gøran Skaalmo